

RTU studiju kurss "Darba, civilā un vides aizsardzība"**0L000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0571
Nosaukums	Darba, civilā un vides aizsardzība
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Pāvels Jurs - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursā paredzēts sniegt priekšstatu par darba aizsardzības sistēmu un tās darbību, preventīvo darbību iespējamo risku apzināšanā drošas un veselībai nekaitīgas darba vides nodrošināšanā, pasākumu plānošanā un palīdzības sniegšanā. Kurss ir balstīts uz spēkā esošo normatīvo aktu, terminu, definīciju un riska novērtēšanas metožu apgušanu. Kursā tiek pielietotas tādas komunikatīvā darba formas kā lekcijas, grupu darbs un uzstāšanās auditorijas priekšā. Izdales materiāli tiek izstrādāti tā, lai sekmētu studentu patstāvīgo darbu. Patstāvīgā darba formas ir darbs ar normatīvajiem aktiem, darba aizsardzības pasākumu plāna izstrādāšanas metodiku, evakuācijas izeju skaita un laika aprēķināšanu, risku novērtēšanas metožu pielietošanu. Kurss atbilst arī obligātajām prasībām, kuras izvirzītas civilās aizsardzības kursa saturam un sniedz zināšanas par civilās aizsardzības sistēmu, avāriju, dabas katastrofu, masveida iznīcināšanas ieroču pielietošanas gadījumu atpazīšanā, bīstamības faktoru noteikšanā, avāriju un negadījumu seku likvidēšanā, profilaksē.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Sniegt zināšanas, kas palīdz saglabāt cilvēku dzīvību un veselību tehnogēna rakstura un dabas katastrofās un avārijās, novērst vai vismaz samazināt cilvēku un materiālo vērtību zaudējumus šādos negadījumos. Sniegt zināšanas par iespējamiem darba vides riska faktoriem un to iedarbības rezultātā izraisītajām paliekošajām sekām uz cilvēka veselību, darbaspējām un dzīves kvalitāti. Nostiprināt sistēmisku uztveri riska novērtēšanai gan cilvēka dzīvības un veselības (sociālā), gan materiālo vērtību iznīcināšanas vai bojāšanas (materiālā), gan apkārtējās vides ietekmes (ekoloģiskā) aspektos. Studiju kursa uzdevumi: • Radīt izpratni par veselībai nekaitīgas un drošas darba vides izveidošanas tiesisko regulējumu, sociālo partneru – nodarbināto, darba devēju un valsts pienākumiem, tiesībām un sadarbību. • Sniegt priekšstatu par veselībai kaitīgo darba vides faktoru un darba vides risku identificēšanu, aranžēšanu un prioritizēšanu, un pasākumiem aizsardzībai pret to ietekmi veselību, drošību, darbaspējām un dzīves kvalitāti. • Izveidot individuālu drošības sistēmu sevis un apkārtējo aizsardzībai un palīdzības sniegšanai nelaimes gadījumā vai situācijās, kas rada apdraudējumu. • Iepazīstināt apmācāmos ar civilās aizsardzības struktūru, nozīmi un galvenajiem pienākumiem. Apgūt civilās aizsardzības signālus un personālsastāva pienākumus, saņemot šos signālus; sniegt zināšanas, kas nepieciešamas, likvidējot avāriju un katastrofu sekas.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Normatīvo aktu studijas, teorētiskās literatūras studijas, izvēlēties tēmu, sameklēt un studēt atbilstošu literatūru; uzrakstīt referātu, sagatavot prezentāciju. Gatavošanās eksāmenam

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1.Berzina, I. (2019). Total Defence as a Comprehensive Approach to National Security. In: Vanaga, N., Rostoks, T. (Eds.) Detering Russia in Europe: Defence Strategies for Neighbouring States. London: Routledge. 2.Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/282333-civilas-aizsardzibas-un-katastrofas-parvaldisanas-likums 3.Darba apstākļi un veselība darbā. – Rīga: LR Labklājības ministrija, 2004. – 148 lpp. 4.Darba drošība. – Rīga: LR Labklājības ministrija, 2003. – 288 lpp. 5.Darba higiēna. – Rīga: LR Labklājības ministrija, 2003. – 160 lpp. 6.Darba vides risku novērtēšana / V.Kaļķis, I.Kristiņš, Ž.Roja. – Rīga: Latvijas universitāte, 2003. – 62 lpp. 7.Darba vides riska faktori un strādājošo veselības aizsardzība / V.Kaļķa un Ž.Rojas redakcijā. Rīga: Elpa, 2001.- 500 lpp. 8.Darba aizsardzības likums. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/26020-darba-aizsardzibas-likums 9.Ergonomika darbā. – Rīga: LR Labklājības ministrija, 2004. – 176 lpp. 10.Lasconjarias, G. (2017). Deterrence through Resilience: NATO, the Nations and the Challenges of Being Prepared. NATO Defence College, Eisenhower Paper 7. http://www.ndc.nato.int/news/news.php?icode=1060 11.Psihosociālā darba vide. – Rīga: LR Labklājības ministrija, 2003. – 140 lpp. Papildu/Additional: 1.Horowitz, D. (1993). The Israeli Concept of National Security. In: National Security and Democracy in Israel. Yaniv, A. (ed.). Boulder&London: Lynne Rienner Publishers. 2.Mannitz, S. (2007). The Normative Construction of the Soldier in Switzerland: Constitutional Conditions and Public Political Discourse: The Swiss Case. PRIF-Research Paper No. I/9-2007. http://www.hsfk.de/fileadmin/HSFK/hsfk_downloads/Switzerland_9.pdf 3.Matthews, R., Zhang Yan, N. (2007). Small Country „Total Defence”: A Case Study of Singapore. Defence Studies 7:3, pp. 376-395. http://dx.doi.org/10.1080/14702430701559289 4.NATO. (2016a). Commitment to Enhance Resilience. https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133180.htm 5.NATO. (2016b). Resilience and Article 3. https://www.nato.int/cps/ic/natohq/topics_132722.htm 6.Teperik, D., Jeramalivičius T., Senkiv, G., Dubov, D., Onyschuk Y., Pokalchuk O., Šamus M. (2018). 7.A Route To National Resilience: Building Whole-of-Society Security in Ukraine. Tallin: International Center for Defence and Security The Security Committee. (2015). Secure Finland: Information on Comprehensive Security In Finland. Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1.Bērziņa, I. (2018). Pilsoniskais patriotisms Latvijas attīstībai un drošībai. Tēvijas Sargs. http://www.tevijassargs.lv/ts/pilsoniskais-patriotisms-latvijas-attistibai-un-drosibai/ 2.Nacionālās drošības koncepcija tendences un izaicinājumi. (2020). Pieejams: https://www.mod.gov.lv/sites/mod/files/document/AiMVAK_2020_projekts.pdf
Nepieciešamās priekšzināšanas	-

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Valsts politika darba aizsardzībā. Iesaistītās puses. Sociālais dialogs. Atbildības veidi. Darba tiesiskās attiecības, darba līgums, darba kārtība. Darba vides riska faktori, īpašie apstākļi. Darba vides negatīvās sekas. Apmācība darba aizsardzības jautājumos. Pasākumu plānošana. Darba vides iekšējā uzraudzība.	4	6	2	6
Veselības pārbaudes saistībā ar riskiem darba vidē. Darba aprīkojums, darba vietu iekārtošanas pamati. Drošības zīmes darba vietās. Individuālie aizsardzības līdzekļi, kolektīvie aizsardzības pasākumi.	2	4	2	6
Darba vides risku faktoru izvērtēšana. Darba vides risku novērtēšanas metodes.	2	4	2	6
Pirmā palīdzība darbā notikušā nelaimes gadījumā. Darbā notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšana un uzskaitē.	2	4	2	4
Darbs ar displeju. Elektrodrošības pamati. Ugunsdrošības pamati.	2	4	0	6
Ievads. CA uzdevumi, mērķi. Atskats vēsturē. CA organizācija un struktūra, administratīvais iedalījums, tiesiskais regulējums, vadība. Valsts, pašvaldību, juridisko un fizisko personu uzdevumi, tiesības un pienākumi civilās aizsardzības jomā. Īpašie tiesiskie režīmi (ārkārtējā situācija un izņēmuma stāvoklis) Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana.	4	6	2	8
Paaugstinātas bīstamības objekti, to īpašnieku vai tiesiskā valdītāja pienākumi un tiesības, pašvaldību civilās aizsardzības komisijas, civilās aizsardzības pasākumu plānošana, apdraudējuma riska novērtēšana. CA apziņošanas signāli un rīcība, tos saņemot.	2	4	2	8
Dabas katastrofas, stihijas, to riska faktori. Avārijas, katastrofas rūpniecībā. Avārijas, katastrofas transportā. Bīstamās vielas, to klasifikāciju un prasības to glabāšanai un pārvadājumiem. Aizsardzības līdzekļi katastrofas gadījumā (piemēram, filtrējošas gāzmaskas, pretķīmiskie aizsargtērpi).	4	6	2	6
Mūsdienu ieroču iznīcinošie faktori, to ietekme uz operatīvo stāvokli piesārņojuma zonās. Stipras iedarbības ķīmisko vielu veidi, īpašības un to iedarbība uz cilvēka organismu. Individuālajiem Aizsardzība no masveida iznīcināšanas ieročiem. Kontroles un piesārņojuma noteikšanas mēraparāti. Darba organizācija radioaktīvā, ķīmiskā, bakterioloģiskā piesārņojuma perēkļos. Personālsastāva sanitārā apstrāde. Degazācija, dezaktivācija, dezinfekcija.	6	8	2	8
Ugunsdrošības paaugstināšana, profilakse. Izlūkdarbu organizācija bīstamajā zonā.	2	4	0	6
Avāriju, katastrofu seku likvidācija. Speciālās taktiskās mācības.	2	2	0	4
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
* Spēj Orientēties darba aizsardzību reglamentējošos normatīvajos aktos un pielietot jaunākās darba organizācijas formas un tehnoloģijas. * Gūst zināšanas atpazīt tehnogēna rakstura avāriju vai dabas katastrofu, zina, ko nozīmē un kā rīkoties, saņemot CA signālus. * Prot pasargāt sevi un apkārtējos no kaitīgu vielu, ieroču iznīcinošu faktoru, uguns ietekmes. * Prot rīkoties avāriju, katastrofu seku likvidācijas darbos.	Nodarbību apmeklējums sastāda vismaz 75% no kopējā nodarbību skaita, sekmīgi nokārtots noslēguma eksāmens kursa beigās. Zināt civilās aizsardzības mērķus un uzdevumus, orientēties riska faktoru noteikšanā. Izstrādāt patstāvīgo darbu par kādu no 16 tēmām (referāts).

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Izstrādāt patstāvīgo darbu par kādu no 16 tēmām (referāts).	15
Pārbaudes darbs: Zināt civilās aizsardzības mērķus un uzdevumus, orientēties riska faktoru noteikšanā.	10
Aktīva līdzdalība nodarbībās un sekmīgi nokārtots noslēguma eksāmens kursa beigās.	75
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	